

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Хмельницького міськрайонного суду
Хмельницької області
24.04.2025

Київ, 2025

I. ВСТУП

У рамках реалізації зобов'язань та виконання Україною функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, на підставі статей 13, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 24.04.2025 в межах компетенції здійснено відвідування Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області (далі – суд, міськрайонний суд) групою НПМ у складі:

Куцопатрій Дмитро Сергійович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Скарженюк Тетяна Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Шаповалов Олег Олександрович, представник громадської організації.

Керівництво суду:

Слободян Валерій Степанович, голова суду;

Димчук Світлана Іванівна, керівник апарату суду.

Міськрайонний суд розміщено у шестиповерховій будівлі за адресою: м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, 54 (фото 1, 2).

У ході відвідування представникам групи НПМ надано можливість безперешкодного доступу до усіх приміщень будівлі суду.

У приміщенні суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правничої допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів тощо (фото 3).

Пропускний режим та охорону суду здійснюють працівники Служби судової охорони. На пункті пропуску наявна медична аптечка для надання домедичної допомоги.

Випадки заподіяння (застосування) тілесних ушкоджень, порушень права на захист від катування, нелюдського поводження чи та такого, що принижує гідність, видів поводження і покарання, протягом 2024 - 2025 років – відсутні.

У будівлі суду розміщено 8 залів судових засідань, 4 з яких призначені для розгляду кримінальних справ. У всіх залах для розгляду кримінальних справ розміщені кабіни для обвинувачених (підсудних) та засуджених із захисного скла та обладнано систему відеоконференцв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції (фото 4, 5).

У суді облаштовано конвойне приміщення та 4 камери для тримання обвинувачених (підсудних) та засуджених, наявне відеоспостереження за маршрутом конвоювання до залів судових засідань, сигнально-переговорний

пристрій із залами та тривожні кнопки за маршрутом конвоювання. Під час відвідування в камерах приміщеннях суду, утримуваних осіб не перебувало (фото 6, 7).

У приміщенні для розміщення особового складу варті забезпечено постійний доступ утримуваних осіб до чистої питної води у відповідності до вимог національного законодавства (фото 8).

У приміщенні, де розміщені камери для тримання обвинувачених (підсудних) та засуджених, передбачено спеціальний санвузол для утримуваних осіб (фото 9).

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування суду групою НПМ здійснено 09.06.2021 за результатами якого вказувалося на відсутність ізольованого маршруту конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до залів судових засідань та наявність порушень прав утримуваних осіб на рівний доступ до правосуддя.

Надані групою НПМ рекомендації у повному обсязі не виконано, попередньо зазначені недоліки усунуті частково.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України)

1. Під час відвідування суду групою НПМ зафіксовано, що у порушення вимог пунктів 5.3, 6.1.2 та 6.3 ДБН 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність будівель та споруд), приміщення суду не обладнано зовнішніми та внутрішніми пандусами, у зв'язку з чим маломобільні групи населення без сторонньої допомоги не можуть потрапити до залів судових засідань.

2. Крім того, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність будівель та споруд, санітарний вузол у будівлі суду не пристосований для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у ньому поручнів та можливості людині на візку потрапити до санітарної кімнати.

Порушення права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання (стаття 5 Загальної декларації прав людини, стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України)

3. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010), де визначено, що

кількість камер для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати, виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

Беручи до уваги вищевикладене, в будівлі суду, де розташовано чотири зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано дванадцять камер для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених. Натомість, у будівлі суду розміщено чотири камери для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених, що призводитиме до порушень вимоги роздільного тримання (розміщення) чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізолюованого тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою.

4. Пунктом 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 встановлено, що площа камер для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених повинна бути не менше ніж 4 м².

Однак, у камерних приміщеннях № 1, 2, для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених, фактична площа на одну утримувану особу складає лише 2,05 м², що значно менше мінімально допустимої площі (фото 10).

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)

5. Під час відвідування суду встановлено порушення вимог пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, якою передбачено, що маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань має бути цілком ізолюований, конвоювання має здійснюватися закритими для сторонніх осіб коридорами і сходами або окремим ліфтом (при наявності).

Однак, в будівлі суду відсутній ізолюований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим утримувані особи конвоюються відкритими для сторонніх осіб коридорами, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Хмельницькому міськрайонному суду Хмельницької області:

1. Забезпечити належні умови доступу до приміщень будівлі суду для маломобільних груп населення.

2. Опрацювати питання щодо облаштування належної кількості камер для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених, виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

3. Визначити заходи, які спрямовані на дотримання встановлених норм

площі у камерних приміщеннях.

4. Вжити дієвих заходів щодо забезпечення відповідної ізоляваності маршруту конвоювання утримуваних осіб від камер до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ.

До звіту додаються наступні документи та матеріали:

Фотознімки отримані за результатами відвідування міськрайонного суду.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст відділу
інспектування об'єктів контролю в
правоохоронних, судових органах та
військових формувань Департаменту з
питань реалізації національного
превентивного механізму Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро КУЦОПАТРИЙ

Додатки до звіту
Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

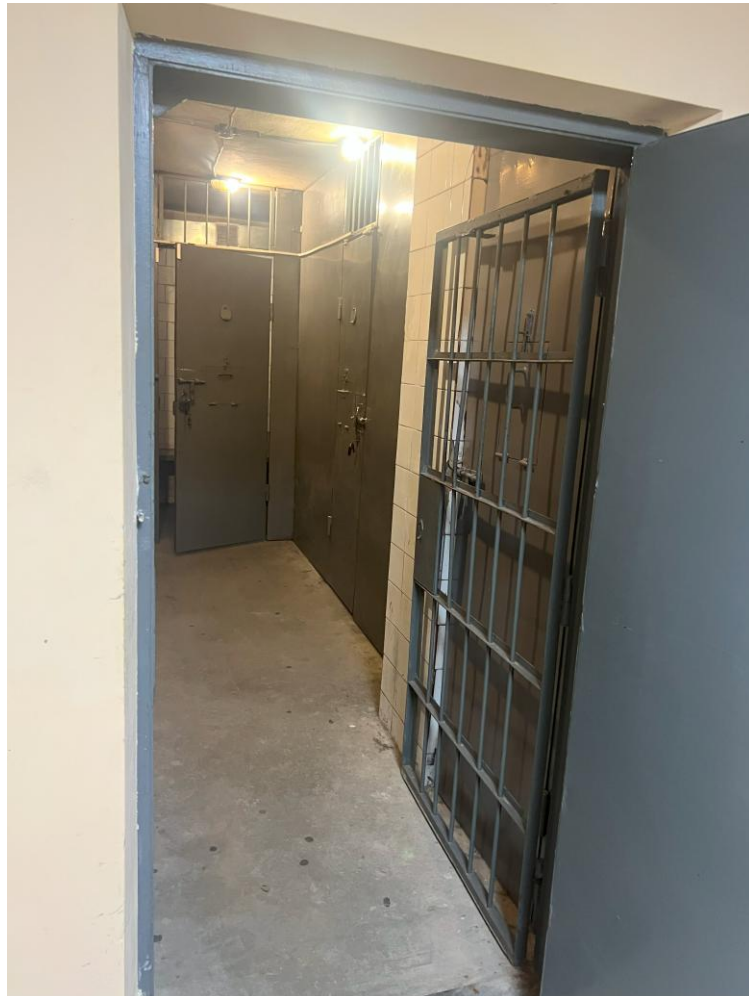
Фото 5**Фото 6**

Фото 7**Фото 8**

Фото 9

Фото 10

